

Hordaland fylkeskommune
Att.: Fylkesdirektør økonomi og organisasjon Ingrid Kristine Holm Svendsen
Postboks 7900

5020 BERGEN

Revisjonsrapport nr. 19
(journalføres)

17. april 2018

REVISJONSRAPPORT 2017

Innleiing

Vi har avslutta revisjonen av rekneskapen for 2017. Vi vil i den anledning gje ei kort oppsummering av utført revisjon i rekneskapsåret og kommentera nokre forhold som vi meiner leiinga i fylkeskommunen bør ha eit spesielt fokus på. Det er ikkje avdekka forhold som etter revisorlova § 5-2 fjerde ledd skriftleg skal kommuniserast til leiinga.

I vår revisjon har vi gjennomført dei revisjonshandlingane vi har vurdert som naudsynte for å få stadfesta at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar og som grunnlag når vi skriv vår revisjonsmelding.

Deloitte utfører risikobasert revisjon. Dette vil sei at kontrollmetodar og kontrollomfang vert tilpassa risikoen i organisasjon og rutinar. Vi kartlegg og vurderer difor dei viktigaste økonomi- og rekneskapsrutinane for å identifisera kvar det er størst risiko for vesentlege feil i rekneskapsrapporteringa.

Vi vil presisere at det er leiinga i fylkeskommunen som er ansvarleg for å etablere og halde oppe ein tilfredsstillande intern kontroll. Som ein del av dette må leiinga sjå til at rekneskapsføringa er i samsvar med lover og forskrifter og at formueforvaltinga er ordna på ein trygg måte.

Etter vår vurdering har samarbeidet med leiinga og anna personale i fylkeskommunen vore godt, og vi har fått den hjelp og dei opplysningar vi har bede om.

Vi viser til vår interimrapport av 6. desember 2017 for funn knytt til revisjonsområde frå vår interimrevisjon.

Sjølvtende og objektivitet

Vi stadfester at revisjonsteamet tilfredsstiller dei krava til sjølvstende og objektivitet for revisorar som reviderer kommunal og fylkeskommunal verksemd, og som går fram av § 79 i kommunelova og som er nærare konkretisert i forskrift om revisjon av kommunar og fylkeskommunar §§ 13 og 14.

Løn

Vi viser til vår interimrapport av 6. desember 2017 som tek for seg dei sentrale revisjonshandlingar vi har gjennomført på lønsområdet.

HR løn har i 2017 i stor grad vore à jour med periodiske lønsavstemmingar. Det er vår vurdering at nivå på kontrollane hos HR løn er god.

Vi har kontrollert eit utval av lønsslippar og tilsetjingskontraktar mot lønssystemet, med fokus på personar som er tilsett i løpet av 2017. Vi har her avdekka at det manglar signert kontrakt for ein tilsett frå ein skule. I vår interimrapport tok vi opp at det for nokre tilsette ikkje har vore på plass tilsetjingskontrakt på tidspunkt for arbeidsstart.

Vår anbefaling er at fylkeskommunen etablerer ein rutine slik at ikkje tilsette får løn før arbeidskontrakt er signert. På ein slik måte kan ein hindre ugyldige utbetalingar. Vi ber fylkeskommunen sjå på rutidane, særleg i samband med mogleg oppretting av eit digitalt arkiv, og at ein sørgjer for at det vert arkivert tilsetjingskontrakt ved nytilsetjingar.

Økonomisystem

Hordaland fylkeskommune har i 2017 gått over til nytt økonomisystem. Vår vurdering er at administrasjonen har arbeidd godt med dette prosjektet, og at skiftet har vorte gjennomført utan alvorlege hendingar.

I samband med vår revisjon har vi etterspurd ulike rapportar frå økonomisystemet. Det har vore utfordringar med å få tak i relevante rapportar. Dei rapportane vi har fått er i stor grad standardrapportar og i liten grad rapportar som er tilpassa formålet vårt. Det er viktig at fylkeskommunen får god kjennskap til økonomisystemet og dei rapportar det er mogleg å hente ut. Vi vil oppmoda administrasjonen om å sørgje for at kunnskapen her vert ytterlegare betra.

Avstemming balansepostar

Ved utarbeiding av årsrekneskap skal det etter bokføringslova § 11 vere dokumentasjon av alle balansepostar i rekneskapen utan dei som er ubetydelege.

I samband med skifte av økonomisystem har ikkje fylkeskassen avstemt bokførte kundefordringar og leverandørgjeld mot reskontro i tilstrekkelig grad. Ved utgangen av året er det differansar mellom kundar i rekneskapen og i kunderskontro, og ein mindre differanse mellom leverandørar i rekneskapen og leverandørreskontro. Det er viktig at fylkeskommunen har rutinar for å avstemme bokført beløp mot beløp i reskontro, og følgjer opp moglege differansar. Gjer fylkeskommunen dette regelmessig er det mindre sjanse for avvik ved årsslutt.

Vi tilrår at fylkeskommunen sikrar at rutine for avstemming av kundefordringar og leverandørgjeld er tilstrekkeleg.

Periodisering

Vi har gjennomført ein periodiseringskontroll av utgifter på stikkprøvebasis. Vår gjennomgang av driftsutgifter har ikkje avdekka utgifter bokført i 2018 som skulle vore med i rekneskapen i 2017. Vi har avdekt nokre utgifter bokført i investeringsrekneskapen i 2018 som gjeld 2017. Då det gjeld investeringsrekneskapen er konsekvensen for årsrekneskapen avgrensa. Vi vil likevel tilrår fylkeskommunen om at også vesentlege postar i investeringsrekneskapen vert periodisert.

Presentasjon av kortsiktig gjeld og kortsiktige fordringar

Konto «Periodisering 2017/2018» MNOK 39,8 er i 2017 ein netto gjeldspost. Kontoen vert likevel presentert i rekneskapen som del av hovudlinje kortsiktige fordringar saman med fleire andre kontoar som er netto gjeld.

Vi tilrår fylkeskommunen å sørgje for at gjeldspostar vert presentert rett i rekneskapen, og ikkje reduserer fordringar.

Garantiar

I note 10 til årsrekneskapen for fylkeskommunen i 2017 går det fram at samla garantibeløp som fylkeskommunen har gitt er MNOK 17.176 og tilhøyrande lånesaldo er MNOK 10.622.

Vurdering av risiko ved garantiar som er gitt var omtala i Fylkestinget 13. juni 2017. Då tilnærma alt gjeld bompengeselskap, innhenta fylkeskommunen ei risikovurdering for at garantiane vert gjort gjeldande frå Statens vegvesen. For selskap med bompengepakkar, som gjer det lettare å styre investering, gjorde ikkje vegvesenet noko vurdering av risiko for at garantiar må innfriast. For dei andre var det vegvesenet sin konklusjon at risiko for at garantiansvar vert gjeldande er avgrensa.

Det er administrasjonen si vurdering at konklusjonen her framleis gjeld. Garantiansvar er i liten grad endra sidan vurdering frå Statens vegvesen vart gjort, og vi er samd i at denne framleis kan verte lagt til grunn.

Fylkesveggar

Vi viser til tidlegare revisjonsrapportar for informasjon om forvaltingsreforma i samferdselssektoren frå 1.1.2010, og samhandlingsskissa som først vart utarbeidd mellom revisor for Statens vegvesen, Riksrevisjonen og revisorane for dei ulike fylkeskommunane. Frå rekneskapsåret 2017 har samarbeidsavtalen med Riksrevisjonen opphøyrd.

Det er gjennomført felles revisjonshandlingar av alle fylkesrevisorane mot Statens vegvesen sin rekneskapseining i Vadsø. Fokus har vore på økonomisk intern kontroll og rutinar hos eininga. Den overordna konklusjonen er at det er forsvarleg intern kontroll hos den sentrale rekneskapseininga, og at denne er dokumentert.

Rapporteringa peikar på nokre områder som er aktuelle for vidare merksemd. Desse er avgiftsbehandling ved sal av masse som Statens vegvesen handsamar for fylkeskommunane, dokumentasjon av timebelastning mot fylkeskommunane og risiko ved desentralisert gjennomføring av bilagskontering.

Hordaland fylkeskommune bokfører utgifter som Statens vegvesen overfører til fylkeskommunen buntvis. Det vil sei at alle transaksjonar ikkje vert overført til rekneskapen til fylkeskommunen, men totalsummar kvar månad, som vert bokført på art «Vegar» i drift og investering. Vi oppmodar fylkeskommunen om å vurdere om det i nytt økonomisystem er mogleg å overføre kvar transaksjon med kontering på rette artar.

Meirverdiavgiftskompensasjon

Vi viser til revisjonsrapportar for tidlegare år om meirverdiavgiftskompensasjon knytt til fylkesveggar. Vi er informert om at fylkeskommunen tek problemstilling rundt forelda meirverdiavgift opp med Statens vegvesen i dei møter dei har, og at Statens vegvesen følgjer opp dette internt hjå seg. Revisjonshandlingar retta mot Statens vegvesen sin rekneskapseining i Vadsø bekreftar at vegvesenet har stor fokus på dette, og arbeidar med å få på plass fleire kontrollar her. Rekneskapseininga har også eiga rutine for handsaming av omtvista fakturaer for å sikre meirverdiavgiftskompensasjon.

Det er likevel framleis tilfelle der inngåande faktura har vorte forelda, sjølv om omfanget er mindre enn tidlegare, og vi rådar difor fylkeskommunen om å halde fram med å ta opp problemstillinga med Statens vegvesen.

Rettsvistar

I samband med vår revisjon er det innhenta vurdering frå Hordaland fylkeskommune sine advokatar om dei pågåande rettsvistar som fylkeskommunen er part i, samt varsla eller venta krav. Vi har gjennomgått vurdering av motteke advokatbrev, og i breva er det omtala enkelte større saker. Fylkeskommunen har ikkje gjort avsetjingar i årsrekneskapen i 2017 for nokre av dei omtala sakene.

Sak med størst mogleg økonomisk konsekvens for fylkeskommunen gjeld investeringsrekneskapen, og det er difor mindre aktuelt å setje av for denne.

Det er vår vurdering av advokatbreva at det ikkje er omtala krav av slik art eller omfang som medfører at fylkeskommunen bør gjere ytterlegare avsetnad i rekneskapen for 2017.

Avslutning

Vi har for rekneskapsåret 2017 ikkje vore usamde med leiinga knytt til vesentlege forhold.

Utkast til denne rapport er førelagt administrasjonen.

Dersom noko skulle vere uklårt i framstillinga ovanfor, eller at det er trong for hjelp i samband med konkretisering og gjennomføring av tilrådde tiltak eller andre forhold, står vi gjerne til teneste.

Vi vil avslutningsvis nytta høve til å takke for samarbeidet i året som har gått.

Med venleg helsing
Deloitte AS

Bjarne Ryland
statsautorisert revisor

Espen Hordvik
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalet ved leiar Inge Reidar Kallevåg
Økonomisjef Nils Egil Vetlesand
Fylkeskasserar Tor Oddvar Sjøvoll